

Historia från när och fjärran

Finlands Bageriförbunds 110:e årsmöte och sommar dagar, de s.k. Bagardagarna, ordnas på Fiskartorpet i Helsingfors 13.8.-15.8.2010, förbundets officiella årsmöte går av stapeln lördagen den 14.8.2010. Fiskartorpet har också tidigare varit arena för festsupén, åren 1950 och 1980. Denna gång är ca 600 personer på kommande till Bagardagarna. Bland dem finns bageriföretagare och representanter för bageriföretag med familjemedlemmar samt företrädare för bageribranschens olika intressegrupper. Läs mera om Bageridagarna i årsmötesbilagan i denna tidning.

I samband med årsmötet publiceras också Finlands Bageriförbund rf:s historik *Finlands Bageriförbund 1900 – 2010, En översikt av bageribranschens historia*. Det är fråga om ett verk som ger en helhetsbild av skeendena inom bageribranschen under 110 års tid. I verket beskrivs både Finlands Bageriförbunds organisatoriska levnadslopp och utvecklingen i hela den finländska bageribranschen.

Under hela den 110-åriga historien har Finlands Bageriförbunds organisatoriska verksamhet och även hela bageribranschens utveckling påverkats av omständigheter som på ett eller annat sätt har varit förknippade antingen med brödets pris eller med arbetstiden och dess pris. Det har gått 110 år sedan Bageriförbundet grundades men alltså är brödpri-set och bageribranschens arbetstider med sina etthundra procents nattlägg lika aktuella som de var i början av förra seklet under den tsarryska tiden.

När jag på förhand har bekantat mig med texterna i boken har jag vid ett flertal tillfällen erinrat mig de gamla uttrycken "historien upprepar sig själv" och "ingen-ting förändras". När en ny generation utvecklar nya idéer föreställer den sig ofta att den är klokare än den föregående generationen, men märker inte i sin iver, att samma idéer har provats redan ett par generationer tidigare. De här uttryckena har inte fallit mig i hägen enbart på grund av sådant som berör den över etthundraåriga arbetskonflikttraditionen eller brödpri-set, utan också av många andra saker som beskrivs i historiken. När ni läser historiken kan ni själva dra era egna slutsatser i anknäring till dessa saker.

Historiken börjar och avslutas tidsmäs-sigt kring samma frågor dvs. förhandlingar

om arbetsvillkoren och arbetstagarpar-tens strejkande, beroende på situationen antingen för nya arbetsvillkor eller emot dem. Den gångna vårens lidelsefulla hän-delser på ka-förhandlingsfronten gjorde också att studerandet av historiken och skedet när den slutligt utarbetades blev ännu mera intressant.

Som slutresultat av vårens ka-förhand-lingar fick man inom bageribranschen änt-ligen möjlighet att avtala lokalt och före-tagsvis om flexibla arbetstider utan att tillstånd på förhand måste inhämtas av arbetsmarknadsorganisationerna. Möjli-gheten till flexibilitet skrevs in i kollektivav-talet, men först efter många arbetsstrider. Arbetstagarparten SEL motsatte sig i en-lighet med sina principer flexibilitet "in i det sista". Det verkar emellertid verkli-gen vara så, att SEL motsatte sig flexibili-tet beroende på sin egen historiska barlast och endast "för själva motståndets skull". SEL:s motstånd var till denna del synner-ligen inkonsekvent. Detta kom bra till sy-nes i det, hur man agerade på arbetsta-garsidan vid ett bageri. Vid detta bageri hade flexibla arbetstider redan tillämpats i ca ett och ett halvt års tid. Lokalt hade man mellan arbetsgivaren och arbets-tagarna överenskommit om ett system med i medeltal 36 veckoarbetstimmar, som ETL:s och SEL:s arbetstidsarbetsgrupp hade gett samtycke till i enlighet med gäl-lande ka-villkor. Under ka-förhandlingarna strejkade emellertid arbetstagararna vid ifrå-gavarande företag i tre skilda omgångar mot denna samma arbetstidsflexibilitet. Arbetstagararna vid det här företaget strej-kade således och förlorade ca två veckors lön av den orsaken, att i kollektivavtalet inte skulle införas sådana bestämmelser om ett lokalt avtalat system, som hos dem hade varit i princip likadant i användning i redan ett och ett halvt års tid. Men när kollektivavtalet efter många arbetskon-flikter trädde i kraft, berömde arbetsta-garna vid samma företag det, att i avta-let ges möjlighet till att överenskomma lokalt om flexibla arbetstider, eftersom "det säkert främjar orkandet i arbetet". Så konstaterade arbetstagararna vid ifrå-gavarande företag enligt Aamulehti (Aamu-lehti 26.5.2010).

Det ovan nämnda är ett gott exempel på hur egenartade kollektivavtalsförhand-lingarna i bästa fall eller egentligen i värsta

Det har gått 110 år sedan Bageriförbundet grundades men alltså är brödpri-set och bageribranschens arbetstider med sina etthundra procents nattlägg lika aktuella som de var i början av förra seklet under den tsarryska tiden.

fall kan vara. För att upprätthålla systemet är det skäl att emellanåt strejka, även om man själv blir lidande av det. Men kanske har arbetstagararna vid ifrågavarande före-tag inte ens märkt själva, vad det egentli-gen var fråga om. Man hade bara att agera så som ledarna (förbundet och före-tagets förtroendemän) gav order om. Om arbetsgivarparten föreslår några reformer, så måste man för säkerhets skull motsätta sig dem, eftersom arbetsgivarparten sä-kert ändå måste ha någon baktanke.

110 år av finländsk bagerihistoria finns inom kort mellan pärmar, men saker och ting har inte just förändrats under de här årtiondena. Det är bara människorna kring ärendena som har skiftat.

Mika Väyrynen

Mika Väyrynen

